

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

№ 11. ANULU XVIII.

Sabiu, in 5/17 Februaru 1870.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: joi'a și Duminică. — Prenunțările se fac în Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani ga'ta prin scrisori francate, adresate către expediția. Prețulu pnenunțării pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei și pen-

ru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratoile se platescu pentru întea ora cu 7. cr. arulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetite cu 3 1/2 cr. v. a.

Valurile constituționale.

Că o mare turburată, carea 'și arunca cându într'o parte cându într'alt'a valurile preste țiermii sei, asiă este și situațiunea constituțională la noi. De cându totu ascēpta popórele, că acele valori sa se asiedie, mai c'au și uitatu, unde suntu acei țiermi naturali, și fia-care se teme, ca asternutul undeloru nu va fi acolo unde se cade, ci departe preste margiile sele naturali.

De aci temeri, de aci sperantie.

In tempulu celu din urma trei impregiurări au preocupatu pre locuitorii imperiului din ambe jumătățile. Memorandele ministriloru cislaitani, estii și remasi din cabinetu, impacarea cu boemii cechi și desu-amintit'a resoluțiune galitiana.

Unde erau temeri și unde erau sperantie legate de aceste trei impregiurări este cunoscutu fia-cărui, carele a urmatu cătu de putienu viați'a politică din imperiulu nostru.

Déca vorbimu de sperantie, apoi acei ce vedu in federalismu salutea popóreloru din imperiu, le legau de tóte trei manifestatiunile de mai susu cu multa pozitivitate.

Dara fiindu ca in asemenea situațiuni intemplările au sa ne dé mesur'a cea mai sigura, amu cautatu mereu se vedemu, cari suntu factorii ce se grupéza pre lángha memorandu, impacare și resoluțiune. Acést'a nu o amu facutu pentru că se putemu proroci, ca ce se va alege in urma din frementarea acést'a politica, ci mai multu pentru că sa ne potemu orientá noi, cari, vrendu ne vrendu, ne vedemu de atâtea ori trasi in procesulu politicu și pentru că sa nu ne tredimu, ca ne-amu facutu iluziuni desierite, cari din unu reu sa ne arunce intr'altulu și mai mare.

Si voru aduce aminte cetitorii nostri de cele ce scriserámu in anulu trecut, despre ide'a federalismului. Si voru aduce aminte cum acestu federalismu, facea inca prela 1865 calculii sei fára de a ne pune și pre noi in socotele.

S'a schimbatu ceva in privinti'a acést'a? Pána acum nu vedemu, fára unele dínuarie straine, de putiena insemnatate, atingendu pre ici pre cölea și de noi ceva, și mai departe nimic'a.

Senatulul imperialu, respective siedinti'a din 11 Februaru a acestui anu, este unu indice, cum pretinsit aliati ai federalismului, cându vine vorb'a de interesele lor, numai crediute a fi vatemate, intorc spatele și nu voru se scie de alti aliati ai lor.

E lucru déjà demultu cunoscutu, ca galitiani pretindu a utonomi'a pentru țier'a lor. Numai condițiunea acést'a i léga inca de bancele senatului imperialu, carea déca nu li se va implini, ei, celu putienu asiă amenintia, le voru parasí de indata.

In siedinti'a amintita, bar. Petrino, român din ducatul Bucovinei, face propunerea, ca autonomi'a acést'a sa se estinda nu numai asupr'a Galitiei, ci asupr'a tuturor țieriloru, dupa dorinti'a și lips'a acelor'a. Si cine au fostu de n'au spriginitu acést'a propunere? Polonii galitiani, cari și acum viséza autonomi'a țierei lor asiă, că sa incorporeze la dens'a și țierisiór'a romána Bucovin'a, pre carea sa o guverneze ei autonomu polonesce și se o slaviseze cu totul.

Eata dara unulu dintre factorii asceptatului federalismu și déca ne aducemu aminte de cei-lalti, cându voru vedé ca li se implinescu aspiratiunile, putienu va sa-i dóra de noi. Si din punctulu lor de vedere nici ca sa ne mirámu. Suntemu unu elementu eterogenu de ei, unu elementu care suntemu veriti intre ei și faptele impedecámu realizarea marei ideii a panslavismului.

Nu ve nadajduiti spre boiari, spre fii óme-

niloru" dícemu noi in impregiurări de aceste, ci sa se cugete fia-care român, cum sa ne consolidámu noi natiunalitatea și prin urmare natiunea nóstra. Noi vedemu ca suntemu avisati strinsu la puterile nóstre intelectuali și materiali. Sa cautámu și se folosimu ocașiunea ce ni se oferese spre a le intari pre aceste, că sa ne mentuim esistinti'a, intre orice evenimente. Mantuindu pre acést'a putem sperá in viitoru, pentru ca ea ne va castigá totu-dé-un'a aliantele cele mai nemincinóse, pentru ca fiindu stimati și temuti și temuti și stimati, nu vomu incercá despretiu in momentele acele supreme, ci se va cautá concursulu nostru, carele și pána acum a fostu unulu dintre cele mai loiale.

Valurile politice, asiedie-se apoi séu in federalismu, séu in dualismu, séu in ori-ce constituționalismu, numai in absolutismu nu, noi i vomu invinge greútáțile ce ni le-aru aduce și țiermii politici, intre cari sa respirámu unu aeru mai liberu, voru urmá și ei negresitu.

Immormentarea lui Gojdu.

Pest'a, 25 Ian. (6 Febr.) 1870.

Eri la 3 óre d. m. furámu martorii celu mai tristu actu, a immormentárei neuitatulu barbatu, Emanuilu Gojdu, carele a lasatu prin testamentu ce s'a deschisu indata dupa mórtea sea, tóta averea, de már multe sute de mii, spre infiintarea unei fundatiuni pentru tineri, preoti și invetiatori seraci de religiunea greco-orientala.

La testamentu, se vede, a funcționatu cá martori: septemvirii, Simeonu Popoviciu, Ioanne Aldulenu, Ioanne Puscariu: secretariulu ministeriulu Atanasiu Cimponeriu și advocatulu Florianu Varg'a.

Punctuatiunile suntu cam urmatóarele:

a) Rudenieloru lasa 18,000 fl. v. a.

b) Veduvei 60,000 fl., — aceste dóue sume cá „legate.“

c) Tóta ceea-lalta avere, care consta, dupa abstragerea unoru sume oneróse, in ori-ce casu, minimum din un'a suma preste (? R.) 200,000 fl. va formá fundatiunea mentiunata.

Din camtele acésti sume din urma se vada a trei'a parte cá stipendii (pentru studinti dela universitati câte 300—500 fl. pentru alti tineri seraci câte 100—300 fl.); iéra 2/3 se va capitalisá pána in 50 de ani, etc.

Esecutorii testamentului suntu: advocatulu Michaiu Szeher, secretariulu de statu Georgiu Ioanovicu și dlu Grabowsky.

Indata dupa mórtea lui Gojdu toti amicii și veneratorii sei se grabira, a face visitele de condolentia dómei veduve, animei cei mai bune și nobile.

Dlu secretariu Cimponeriu la ocașiunea acést'a se vediu indemnatu a se adresá cátra oficiantii románi dela telegrafu in termini fórtu caldurosi, cá se concurga a dá sarutárea cea mai de pre urma „barbatului celu mai bravu, celu mai bunu; amiculu celu mai sinceru, nefatiarnicu alu natiunei románe;

recreatoriulu binelui și a fericierei natiunei románe;

barbatului celu mai realu și plinu de merite; antagunistulu tuturor, cari numai prin vorbe góle, séu prin mijlóce machiavelistice, prin mincinni și laude proprie au amagitu și amagescu natiunea romána;

Tatalu seraciloru tineri studinti, preoti și invetiatori;

Uniculu român mai fára parchia, carele a doveditu neincetatu rara simpatia și iubire cátra natiunea și religiunea sea, virtute esemplaria și intielep-

ciune fára margini, — tóte insusiri demne de imitatat!

Astfelu incepea adres'a de invitare, carea de altmíntea se aslá déjà in inim'a fia-cărui invitatulu și dlu secretariu se facú numai organulu expresiviu.

La inmormentare se vediu afara de rudeni unu numeru, ne mai vediu pána aci, de condolenti, intre cari erau: dignitari, septemviri, judi, oficiantii ministeriali, ablegati, advocati, telegrafisti (románi) studinti, cetatieni, din Pest'a și din provincia, de tóte natiunalitáțile, religiunile etc.

Ceremonialulu se implini prin parochulu român din Pest'a, asistádu-i inca parochulu localu serbescu și grecescu.

La trasur'a funebrala erau prinsu 6 cai imbracati in penza négra; pre amendóue pártile haiduci, studinti și telegrafisti cu faclii aprinse.

Dupa ce fú lasatu trupulu mórtulu in cripta, se radica unulu dintre dd. condolenti pre un'a colina, și tienu un'a cuventare escelinta, fórtu nimerita, prin carea amintí meritele lui Gojdu, cá comite supremu și membru alu casei magnatiloru, apoi cá testatoru; — accentuádu intru altele, ca: Pre Gojdu multi nu numai ca nu l'au cunoscutu, ba chiaru l'au condemnatu; multi au aruncatu cu pietrii asupr'a lui.

„Acést'a remanu acum'u rusinati, și trebuie sa se inchine cu pietate naintea mormentulu celu sántu, naintea faptei fára exemplu, naintea primulu faptoru pentru promovarea romanismului etc. etc.

Fini cuventarea funebrala cu: „Fieci țierán'a usióra, ca memori'a i va fi eterna“! la ce tóta inteliginti'a cu unu glas strigá: „eterna se fia!“

Testamentul domnului septemviru Emanuilu Gojdu.

(Capetu.)

p) Cunoscendu zelulu neinteresatu alu tuturor membriloru natiunei románe in privinti'a salútei și inaintárei natiunali, sum convinsu, ca toti membrii reprezentantiei voru luá asupr'a loru ostentéla afaceriloru și ingrigiriloru lor fára nici o resplátá materiale, simtiendu-se remunerati prin consciinti'a, ca materi'a data de mine a ajutatú și elu de a se lucrá spre infflorirea iubitei sele natiuni.

q) Pána cându la natiunea romána se va infiintiá pre cale constituționala o corporatiune natiunala, o adunare natiunala, unu congrésu, séu altu corpu autonomu, reprezentanti'a fundatiunei da séma despre administrarea sea numai publiculu, astfelu cá, supr'a-inspectiunea regimulu statulu romanendu in integritatea sea, darea socoteleloru sa se transpuna judecáției publicitáției prin fói'a oficiala a regimulu ungurescu și prin trei foi románe mai respandite; — iéra déca natiunea va castigá o corporatiune organica autonoma, darea socoteleloru se asterne acelei corporatiuni spre aprobare, dupa aceea se asterne aceea regimulu de statu ungurescu, și in modulu aretatu mai susu sa se dea publicitáției, — și déca in administratiune s'aru comita erori, séu fapte in contr'a dispositiuniloru acestor'a și póte și defraudatiuni, rogu și imputernicescu pre inaltulu regimu ungurescu pentru pedepsire, in virtutea dreptulu seu de supr'a-inspectiune; de altmíntea eu intielegu o astfelu de supr'a-inspectiune din partea regimulu statulu, carea va fi normata și definita prin lege.

r) Sta in dreptulu exclusivu alu reprezentantiei de a impartí stipendiele și ajutóriele in urm'a concurselor publicate in trei foi románe in intervale cuviincióse și in intielesulu punctelor f, h, k, n. și o, celoru ce prin majoritatea voturilor se voru recunósce mai demni.

